

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2022. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.10.39>

УДК 316.31

*М. В. Бачинська,
к. е. н., науковий співробітник,
відділ проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
ім. М. І. Долішнього НАН України»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4589-308X>*

ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В ОБЛАСТЯХ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

*M. Bachynska,
PhD in Economics, Researcher, Department of Problems of Social and
Humanitarian Development of Regions,
State Institution 'Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy
of the NAS of Ukraine*

QUALITATIVE CHARACTERISTICS AND PROBLEM ASPECTS OF THE FUNCTIONING OF SOCIAL SERVICES IN THE AREAS OF THE CARPATHIAN REGION OF UKRAINE

Метою статті є дослідження та систематизація якісних характеристик та проблемних аспектів функціонування системи соціальних служб в областях Карпатського регіону.

Для досягнення поставленої мети в роботі досліджено діяльність Львівського, Чернівецького, Івано-Франківського та Закарпатського обласного центрів соціальних служб, обґрунтовано проблеми їх функціонування. Здійснено їх систематизацію та запропоновано напрями їх усунення за наявних умов воєнного стану.

Наукова новизна даної статті полягає у виявленні та систематизації проблем соціальних служб Карпатського регіону стратегічного характеру та формуванні основних шляхів виходу з них в сучасних умовах. Напрямом подальших досліджень є вивчення динаміки кількості соціально вразливого населення у період війни, їх потреби та шляхи задоволення цих потреб.

The article aims to study and systematize qualitative characteristics and problematic aspects of the functioning of the system of social services in the regions of the Carpathian region.

To achieve the goal, the Lviv, Chernivtsi, Ivano-Frankivsk, and Zakarpattia regional centers of social services were investigated, and the problems of their functioning were investigated. When writing the article, general scientific and special research methods were applied: inductive and deductive - when collecting, systematizing, and processing information, theoretical understanding of the problems of the functioning of social services in the regions of the Carpathian region of Ukraine; comparison - when analyzing and evaluating the activities of social services in the Carpathian region; the abstract-logical method was used, to sum up, the results and generalizations of the researched topic.

The scientific novelty of this article lies in identifying and systematizing the problems of social services in the Carpathian region of strategic nature and the formation of the main ways out of them in current conditions.

The main problems of the social services of the Carpathian region of a strategic nature are the low level of wages of social protection workers, the high average age of social services workers, the high level of workload and its disposition on social protection workers, a large number of regulatory and legal acts, the insufficient level of provision of the material and technical base social services.

In order to minimize existing problems and eliminate them, it is proposed to: develop and put into practice a mechanism for compensating the costs of social work, as much as possible under the given conditions, motivate young people to work in the social sphere, optimize the number of social service positions, ensure the improvement of regulatory and legal support social sphere and search for additional sources of social sphere financing.

The direction of further research is the study of the dynamics of the number of the socially vulnerable population during the war, their needs, and ways of meeting these needs.

Ключові слова: соціальні служби, Карпатський регіон, соціальні витрати, добробут населення, соціальні послуги.

Keywords: social services, Carpathian region, social costs, population welfare, social services.

Постановка проблеми. Соціальні служби проводять свою діяльність із недопущенням негуманних і дискримінаційних дій, застосування фізичного, психічного чи іншого насильства над сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги отримувача соціальної послуги. Соціальні послуги надаються після проведення оцінки отримувача в її потребі при тривалому, середньо- та короткотривалому консультуванні (у стаціонарних умовах або дистанційно), з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей потенційного отримувача соціальної послуги тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження функціонування соціальних служб, проблем їх становлення в Україні розкрито в працях О. Берданової, О. Давидюк, К. Дубич, Н. Гаєвої, С. Горбунової-Рубан, Р. Греби, К. Дубич, В. Когута, В. Литвиненко, Е. Лібанової, Л. Лойко, І. Миговича, А. Новікова, О. Палія, Л. Ільчук, М. Кравченко, Е. Лібанової, Т. Васильців, О. Іляш, Р. Лупака, М. Флейчука, В. Бойка, В. Волошин, О. Гудзоватої, І. Мазярко, У. Садової, Л. Семіва, В. Бідак, М. Біль, О. Риндзака, Р. Теслюка, С. Цапка, О. Мульської, О. Кушнірецької, Н. Андрусишин та інших. На особливу увагу заслуговують також праці вітчизняних вчених, зокрема акцент на соціальному захисті населення через соціальні служби зробили Москаленко В.В. [9], який обґрунтовував сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави та Мальований М.І. [8], який звертав увагу на форми соціального захисту населення. Дубич К. В. [2] у своїх працях запропонував механізми державного управління системою надання соціальних послуг. На необхідності підтримки державою соціальної політики акцентовано увагу Васильців Т. Г., Іляш О. І., Лупак Р. Л., Флейчук М. І., Бойко В. В., Волошин В. І., Гудзовата О. О., Мазярко І. С. [15]. Проте і до сьогодні залишаються недостатньо розкритими питання якісних характеристик та

проблемних аспектів функціонування системи соціальних служб в областях Карпатського регіону України. Це доводить актуальність досліджуваної теми та зумовлює необхідність її вивчення в сучасних умовах.

Формування цілей статті. Мета статті полягає у дослідженні та систематизації якісних характеристик та проблемних аспектів функціонування системи соціальних служб в областях Карпатського регіону України. При написанні статті застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: індуктивного, дедуктивного – при зборі, систематизації та обробці інформації, теоретичному осмисленні проблем функціонування соціальних служб в областях Карпатського регіону України; порівняння – при проведенні аналізу та оцінці діяльності соціальних служб Карпатського регіону; абстрактно-логічний метод використано при підбитті підсумків та узагальнень досліджуваної теми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальні служби забезпечують виконання низки завдань соціального захисту та соціальної підтримки. Складність побудови цих служб визначається історичними особливостями розвитку нашої країни, наявними соціально-економічними факторами, які були залучені до процесів її становлення.

В областях Карпатського регіону України (КРУ) сформовано систему соціальних служб, яка забезпечує надання соціального захисту непрацездатним особам і громадянам, які потрапили у складну життєву ситуацію, що сприяє підвищенню якості їх життя та добробуту. Здебільшого система соціальних служб (ССС) КРУ представлена обласними, міськими та сільськими центрами соціальних служб. Найбільшу кількість функцій покладено на обласні центри соціальних служб. Розглянемо більш детально кожен з них в межах Карпатського регіону.

В межах Львівської області функціонує Львівський обласний центр соціальних служб, який здійснює контроль і координацію діяльності соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Львівської області. Основною метою діяльності центру є сприяння створенню соціальних умов для життєдіяльності, гармонійного та різнобічного розвитку дітей та молоді, захист їх

конституційних прав, свобод і законних інтересів, задоволення культурних та духовних потреб. В межах центру за 2021р. реалізовано послуг на суму 1,28 млн. грн. Серед одержувачів послуг 1,3 тис. одержувачів допомог малозабезпеченим сім'ям, 3,1 тис. постраждалих від аварії на ЧАЕС, 34,6 тис. одержувачів допомог /пільг від мста, 7,7 тис. багатодітних сімей, 7,5 тис. учасників АТО/ООС, 37,4 тис. одержувачів субсидій, 86,9 тис. пенсіонерів за віком, 31 тис осіб інвалідністю, 29,1 тис. одержувачів допомог сім'ям з дітьми; 8,3 тис. внутрішньо-переміщених осіб. На місцевому рівні реалізовано муніципальних субсидії для 562 сімей на 1,3 млн грн. Запроваджено щомісячну допомогу діткам, які хворіють на рідкісні захворювання по 10000 грн. В межах «Акція з вакцинації» у 2021р. вакциновано 79 бездомних осіб (в т. ч. без документів) у Центрі обліку та нічного перебування бездомних осіб. В межах «Програма захисту інтересів учасників АТО» 5150 бійців одержали допомогу загалом на суму 105 млн. грн. 59 осіб забезпечено тимчасовим проживанням, 121 особам надано допомогу на лікування в сумі 3 млн. грн., а також 151 дитині загиблих/померлих Героїв до свята Миколая нараховано по 10 000 грн [14].

У Львівській області за період від 24.02. по 14.05. 2022р. у ЄІДБ зареєструвалось понад 238 тис вимушених переселенців. З них 75 тис. – діти. Місто Львів станом на 12. 03. 2022р. задіяло 440 установ культури і освіти та 85 релігійних організацій, щоб надати людям прихисток. За кошти обласного бюджету у області надаються різноманітні види допомог і послуг військовослужбовцям та їхнім родинам. У 2022 році на цю мету в обласному бюджеті передбачили 41,7 млн грн, з яких вже виплатили понад 7,3 млн гривень. Для 12 сімей загиблих захисників – учасників ООС країни з обласного бюджету виділили одноразову адресну допомогу в загальній сумі 1,2 млн грн (по 100 тис грн на родину) [10].

Діяльність Львівського обласного центру соціальних служб пов'язана з наступними проблемами: недостатній рівень задоволення потреб в коштах, призначених для компенсації соціальних витрат, через присутність великої кількості тимчасово переселених осіб; неефективне прогнозування соціальних

витрат, яке передбачає визначення майбутніх тенденцій створення сприятливих умов для покращення добробуту населення, які мають потребу в державній підтримці; недостатньо ефективна робота з наркозалежними; недостатній рівень матеріально-технічної бази центру.

В межах Закарпатської області функціонує Закарпатський обласний центр соціальних служб (ЗОЦСС), який активно веде соціальну роботу з різними верствами населення. Зокрема, 9 березня 2022 року (у день народження великого Кобзаря), відділ організації навчальних заходів для сімейних форм виховання Закарпатського обласного центру соціальних служб почав навчання для 15 громадян Закарпатської області, які виявили бажання усиновити дитину та дати їй шанс на повноцінне та щасливе майбутнє.

Відмітимо, що у Закарпатській області 29 центрів надання адміністративних послуг реформатовано у пункти допомоги внутрішньо переміщеним особам, військовослужбовцям та ТрО. Станом на 22 квітня 2022 р. за реєстрами організації було зареєстровано близько 32 тисяч людей для отримання допомоги з яких 14 800 вже отримали ці кошти в розмірі 2200 грн. [8] В Закарпатській області станом на 26 квітня 2022р. за даними операторів зв'язку перебуває близько 396 тисяч вимушених переселенців. З них 142 800 людей зареєстровані за базами даних в ОТГ, 117 800 людей, вже мають довідку внутрішньо переміщених осіб.

Діяльність Закарпатського обласного центру соціальних служб пов'язана з певними проблемами, серед яких швидкі темпи зростання кількості сімей, яким призначено субсидії та які потребують матеріальної допомоги; велике навантаження на наявну систему соціального захисту та безпосередньо на працівників цієї сфери; недостатня кількість кризових центрів ресоціалізації наркозалежної молоді.

В межах Івано–Франківської обл. функціонує Івано-Франківський обласний центр соціальних служб забезпечує регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування. Івано-Франківською облдержадміністрацією спільно з інститутами громадянського суспільства розроблено обласну цільову соціальну

програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки, затверджену рішенням Івано-Франківської обласної ради від 23.12.2020 № 37-2/2020 (зі змінами від 17.12.2021 № 328-11/2021) та обласну цільову соціальну програму «Молодь Прикарпаття» на 2021-2025 роки, затверджену рішенням Івано-Франківської обласної ради від 23.12.2020 № 38-2/2020 (зі змінами від 17.12.2021 № 329-11/2021). Усього протягом 2021 року в регіоні діяло 66 обласних цільових програм. Зокрема, в обласному бюджеті було передбачено фінансування реалізації 47 програм в обсязі понад 438,2 млн грн, з яких станом на 01.01.2022 (за оперативними даними) профінансовано 400,5 млн грн (або 91,4 % від запланованого) [5].

У діяльності Івано-Франківського обласного центру соціальних служб також можна спостерігати проблеми, пов'язані з недостатньою кількістю коштів виділення на потреби підвищення кваліфікації працівників та їх професійний розвиток; недостатня кількість спеціальних мобільних бригад соціально-психологічної допомоги.

Відмітимо активну соціальну роботу Чернівецького обласного центру соціальних служб області в період повномасштабної війни. Понад півтори тисячі тонн гуманітарної допомоги вже відправили у регіони України із логістичного хабу. У Чернівцях американські благодійники розгорнули мобільний госпіталь. Міжнародна гуманітарна організація Samaritan's Purse облаштували його у трьох наметах, що в студмістечку на вулиці Небесної Сотні. Є ліжка, кисень, медикаменти [166]. Румунські партнери передали Буковині дві тисячі ліжок із екологічного гофрокартону. Більш як 20 підприємств, котрі працювали в зонах активних бойових дій, планують перенести свої потужності на Буковину. Вони вже заповнили відповідні заявки, наразі тривають перемовини. Виробництва можуть переїхати у рамках програми Міністерство економіки України з релокації [1].

Проблеми активної діяльності Чернівецького обласного центру соціальних служб пов'язані з недостатньо повним кадровим забезпеченням та додатковим навантаженням на працівників соціальної політики, які працюють з сім'ями, до яких через пандемію повернулися діти з інтернатних закладів освіти: будинків

дитячого типу, шкіл-інтернатів, гімназій та ліцеїв-інтернатів і санаторних шкіл-інтернатів.

Досліджуючи діяльність обласних соціальних центрів, відмітимо, найбільш суттєві проблеми, які є загальними для всіх досліджуваних центрів, зокрема:

1. Досить низький рівень заробітної плати працівників соціального захисту. Приміром, середня зарплата у сфері соціального захисту є нижчою за еквівалент двох мінімальних зарплат за цей період. При цьому середня заробітна плата розраховується на основі даних про всіх штатних працівників, тобто ті, які працюють на посадах, яким присвоєні нижчі тарифні розряди (як-от соціальні робітники), а також ті, які надають соціальні послуги, з врахуванням 12-го тарифного розряду, можливого рівня доплат (за вислугу років, за кваліфікаційну категорію, тощо). В середньому найкращим варіантом є заробітна плата в розмірі 12-15 тис. грн (адміністрація, управлінські органи) та найменшпривабливим - 6-7 тис. грн (соціальні працівники). Такий рівень заробітної плати демотивує до залучення молоді у роботі соціальних служб.

2. Середній вік працівників соціальних служб становить 45-50 років. Це сприяє розвитку «кадрового голоду» та частково стримує розвиток професійних кваліфікацій працівників та використання ними застарілих методів роботи з соціально незахищеними верствами населення.

3. Великий рівень навантаження і його характер на працівників соціального захисту. Робота працівників сфери соціального захисту сильно і детально регламентована, особливо це стосується робочого навантаження. Відповідно до чинних норм, навантаження на соціального працівника може становити не більше 6 людей у сільській місцевості та 10 людей — у міській. При цьому навантаження також залежить від того, наскільки вільно може пересуватися по оселі та за її межами людина (до якої групи рухової активності належить людина), яка потребує послуги з догляду вдома, і потребу у допомозі з чим саме вона має. Таким чином тижневий графік є досить динамічним: до одних людей треба ходити по три рази на тиждень, до інших — лише раз,

комусь потрібна допомога з приготуванням їжі, а комусь — з оплатою комунальних платежів [5].

4. Велика кількість нормативно-правових актів, які суперечать одні одному.

5. Недостатньому рівні забезпеченні матеріально-технічної бази, її зміцненні, необхідності її оновлення та недостатньому рівня фінансування.

Загалом наявні проблемні аспекти функціонування соціальних служб в областях Карпатського регіону України носять стратегічний характер (табл. 1).

Таблиця 1. Наявні проблеми функціонування системи соціальних служб в областях Карпатського регіону та напрями їх усунення

№п/п	Проблеми	Напрями їх усунення
1	Низький рівень заробітної плати працівників соціального захисту	Розробити механізм компенсації витрат на здійснення соціальної роботи
2	Високий середній вік працівників соціальних служб	Мотивувати молодь до роботи у соціальній сфері шляхом підвищення рівня фінансування соціальних програм, в межах яких врахувати відсоток доплат за виконання додаткового навантаження на працівника
3	Великий рівень навантаження і його характер на працівників соціального захисту	Оптимізувати кількість посад соціальних служб
4	Велика кількість нормативно-правових актів	Створити групу при Міністерстві Соціальної політики, основне завдання якої було б опрацювання та удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної сфери
5	Недостатньому рівні забезпеченні матеріально-технічної бази	Пошук додаткових джерел фінансування (гранди, програми розвитку тощо).

**сформовано автором*

Робота соціальних служб активізувалась в період ведення військових дій. 07.03.2022 схвалено постанову Кабінету Міністрів України № 214 „Деякі питання надання державної соціальної допомоги на період введення воєнного стану” якою передбачено:

- строк виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, допомоги на дітей одиноким матерям, допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, допомоги на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органу, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність, щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею, тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату (далі – державна соціальна допомога), яку було призначено раніше, продовжується на період введення воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування і виплачується за повний місяць без звернення особи до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення;

- отримувачам державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, що пропустили строк

перегляду, виплата таких видів допомоги не зупиняється на період введення воєнного стану та одного місяця після його скасування [12].

Висновки

Отже, соціальні служби Карпатського регіону України (КРУ) забезпечують надання соціального захисту непрацездатним особам і громадянам, які потрапили у складну життєву ситуацію. Це сприяє покращенню якості життя, їх розвиток та, як результат, зростає добробут. Найбільшу кількість функцій виконують обласні центри соціальних служб.

За результатами проведених досліджень виявлено проблеми соціальних служб Карпатського регіону стратегічного характеру, серед яких: низький рівень заробітної плати працівників соціального захисту, високий середній вік працівників соціальних служб, великий рівень навантаження і його характер на працівників соціального захисту, велика кількість нормативно-правових актів, недостатньому рівні забезпеченні матеріально-технічної бази соціальних служб.

Для мінімізації наявних проблем та їх усунення пропонуємо: розробити та впровадити в практичну діяльність механізм компенсації витрат на здійснення соціальної роботи, максимально можливо за даних умов, мотивувати молодь до роботи у соціальній сфері, здійснити оптимізацію кількості посад соціальних служб, забезпечити удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної сфери та здійснити пошук додаткових джерел фінансування соціальної сфери.

Напрямом подальших досліджень є вивчення динаміки кількості соціально вразливого населення у період війни, їх потреби та шляхи задоволення цих потреб.

Література

1. Більш як 20 підприємств України планують перенести свої потужності на Буковину. URL: <https://bukoda.gov.ua/news/bilsh-yak-20-pidpriyemstv-ukrayini-planuyut-perenesti-svoyi-potuzhnosti-na-bukovinu> (дата звернення: 10.04.2022)

2. Дубич К. В. Механізми державного управління системою надання соціальних послуг: дис. ... д. держ. упр. : 25.00.02 “Механізми державного управління”К. : НАДУ, 2015. 451 с.
3. Дубич К. В. Сучасна система надання соціальних послуг України *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821>(дата звернення: 19.07.2022)
4. Зайнятість у сфері соціального захисту: аналіз основних проблем і наслідків пандемії. URL: <https://cedos.org.ua/researches/zajnyatist-u-sferi-soczialnogo-zahystu-analiz-osnovnyh-problem-i-naslidkiv-pandemiyi>. (дата звернення: 21.04.2022)
5. Звіт голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації щодо здійснення повноважень, делегованих Івано-Франківською обласною радою Івано-Франківській обласній державній адміністрації. URL: <https://www.if.gov.ua/publiczni-zviti>. (дата звернення: 23.04.2022)
6. Липовська Н.А. Особливості інституціонального розвитку державної служби України. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-02/09lnadsu.pdf>(дата звернення: 19.07.2022)
7. Майже 15 тисяч вимушених переселенців отримали 2200 грн за програмою ООН на Закарпатті. URL: <https://suspilne.media/232963-majze-15-tisac-vimusenih-pereselenciv-otrimali-2200-grn-za-programou-onn-na-zakarpatti> (дата звернення: 12.07.2022)
8. Мальований М.І. Форми соціального захисту населення. Матеріали всеукраїнської заочної наукової конференції «Актуальні питання сучасної економіки». Умань : Видавець «Сочінський», 2011. Ч. 2. 216 с.
9. Москаленко В.В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. *Наукові записки*. 2013. Том 21. С. 42.
10. На Львівщині триває реалізація обласної програми підтримки учасників АТО (ООС), їх родин та родин Героїв Небесної Сотні. URL: <https://old.loda.gov.ua/news?id=67475>(дата звернення: 19.07.2022)

11. Попович В.М. Соціальна служба вищого навчального закладу як суб'єкт соціальної роботи з молоддю. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2013. Вип. 57. С. 165-174.

12. Постанова Кабінету Міністрів України № 214 „Деякі питання надання державної соціальної допомоги на період введення воєнного стану” URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-nadannya-derzhavnoyi-socialnoyi-dopomogi-na-period-vvedennya-voyennogo-stanu-214> (дата звернення: 23.07.2022)

13. Про соціальні послуги: Закон України № 966-IV від 19.06.2003 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>. (дата звернення: 19.07.2022)

14. Соціальні та інші послуги, допомоги. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1Kgi_Psbo34kQE6yJmaq4Jdd3hM3Y9Iji(дата звернення: 20.07.2022)

15. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції : монографія / за ред. Васильціва Т. Г., Лупака Р. Л. Львів : Видавництво ННБК «АТБ», 2018. 303 с.

16. У Чернівцях американські благодійники розгорнули мобільний госпіталь. URL: <https://bukoda.gov.ua/news/u-chernivcyah-amerikanski-blagodijniki-rozgornuli-mobilnij-gospital>. (дата звернення: 18.07.2022)

References.

1. Chernivtsi Regional Military Administration (2022), “More than 20 Ukrainian enterprises plan to transfer their facilities to Bukovyna”, available at: <https://bukoda.gov.ua/news/bilsh-yak-20-pidpriyemstv-ukrayini-planuyut-perenesti-svoyi-potuzhnosti-na-bukovinu> (Accessed 10 Apr 2022).

2. Dubych, K. V. (2015), “Mechanisms of state management of the system of providing social services”, Ph.D. Thesis, Mechanisms of state administration, National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

3. Dubych, K. V. (2015), "Modern system of providing social services of Ukraine", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 3, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821> (Accessed 19 Juli 2022).

4. Cedoss (2022), "Employment in the field of social protection: analysis of the main problems and consequences of the pandemic", available at: <https://cedoss.org.ua/researches/zajnyatist-u-sferi-soczialnogo-zahystu-analiz-osnovnyh-problem-i-naslidkiv-pandemiyi>. (Accessed 21 Apr 2022).

5. Ivano-Frankivsk Regional State Administration, (2022), "Report of the head of the Ivano-Frankivsk regional state administration regarding the exercise of powers delegated by the Ivano-Frankivsk regional council to the Ivano-Frankivsk regional state administration", available at: <https://www.if.gov.ua/publicni-zviti>. (Accessed 23 Apr 2022).

6. Lypovska, N.A. (2009), "Features of the institutional development of the civil service of Ukraine", vol 2, available at: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2009-02/09lnadsu.pdf> (Accessed 19 Juli 2022).

7. Public news (2022), "Almost 15 thousand forcibly displaced people received 2200 UAH under the UN program in Zakarpattia", available at: <https://suspilne.media/232963-majze-15-tisac-vimusenih-pereselenciv-otrimali-2200-grn-za-programou-on-na-zakarpatti> (Accessed 12 Juli 2022).

8. Mal'ovanyj, M.I. (2011), "Forms of social protection of the population", *Materialy vseukrains'koi zaочноi naukovoї konferentsii "Aktual'ni pytannia suchasnoi ekonomiky"* [Materials of the All-Ukrainian Correspondence Scientific Conference "Actual Issues of the Modern Economy"], Sochinsky Publishing House, Uman, Ukraine, vol. 2.

9. Moskalenko, V.V. (2013), "The essence of social protection and its place in the policy of the welfare state", *Naukovi zapysky*, Vol. 21, pp. 42.

10. Lviv Regional State Administration, (2022), "In Lviv Oblast, the implementation of the regional program of support for ATO participants, their families and the families of Heroes of the Heavenly Hundred", available at: <https://old.loda.gov.ua/news?id=67475> (Accessed 19 Juli 2022).

11. Popovych, V.M. (2013), "Social service of a higher educational institution as a subject of social work with youth", *Sotsialni tekhnologii: aktualni problemy teorii ta praktyky*, Vol. 57, pp. 165-174.

12. Cabinet of Ministers of Ukraine, (2022), Resolution "Some issues of providing state social assistance during the period of martial law", available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-nadannya-derzhavnoyi-socialnoyi-dopomogi-na-period-vvedennya-voyennogo-stanu-214> (Accessed 23 Juli 2022).

13. Cabinet of Ministers of Ukraine, (2003), "On social services: Law of Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>. (Accessed 19 Juli 2022).

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), "Social and other services, assistance", available at: https://drive.google.com/drive/folders/1Kgi_Psbo34kQE6yJmaq4Jdd3hM3Y9Iji (Accessed 20 Juli 2022).

15. Vasylytsiv, T. G. and Lupak, R. L. (2018), *Stratehiia ta zasoby konverhentsii systemy sotsial'noi bezpeky Ukrainy ta YeS u protsesi ievrointehratsii* [Strategy and means of convergence of the social security system of Ukraine and the EU in the process of European integration], Publishing House of the State Educational and Scientific Research Institute «ATB», Lviv, Ukraine.

16. Chernivtsi Regional State Administration, (2022), "American benefactors deployed a mobile hospital in Chernivtsi", available at: <https://bukoda.gov.ua/news/u-chernivcyah-amerikanski-blagodijniki-rozgornuli-mobilnij-gospital>. (Accessed 18 Juli 2022).

Стаття надійшла до редакції 19.10.2022 р.